

Global Journal of Arts Humanity and Social Sciences
ISSN: 2583-2034
Abbreviated key title: Glob.J.Arts.Humanit.Soc.Sci
Frequency: Monthly
Published By GSAR Publishers
Journal Homepage Link: <https://gsarpublishers.com/journal-gjahss-home/>

Volume - 5 | Issue - 2 | Feb 2025 | Total pages 213-221 | DOI: 10.5281/zenodo.14864206

Almanca Yazım Kurallarının Türk Uyruklu Öğrencilerin Yazdıkları Türkçe Metinlere Etkisi

By

Makbule Akkale¹, Prof. Dr. Cemal Özdemir²

¹International Burch University, Bosnia and Herzegovina,

²SDU University - Kazakhstan, Shinawatra University – Thailand - ORCID NO: 0000-0002-1166-3083 Email :
makbule.akkale@stu.ibu.edu.ba

Article History

Received: 02- 02- 2025
Accepted: 10- 02- 2025
Published: 12- 02- 2025

Corresponding author
Makbule Akkale

Abstract

This study examines the impact of German orthographic rules on the written Turkish of Turkish-origin students receiving education in Germany. Using qualitative research methods, particularly content analysis, written texts of students aged 10-15 who receive education in German were analyzed. The study found that students are influenced by German linguistic structures in areas such as capitalization, word composition, sentence structure, verb conjugation, pronoun usage, and punctuation errors. The research results indicate that students unconsciously apply German grammar rules when constructing Turkish texts, leading to grammatical errors and coherence issues. One of the most common mistakes is the direct transfer of German word order and compound word structures into Turkish. The study provides recommendations for necessary adjustments in the education system to preserve and correctly utilize the mother tongue.

Keywords: German, Turkish, Bilingualism, Spelling, Grammar

1. Giriş

Yabancı dil öğrenimi, tüm dünyada öğretim faaliyetleri arasında yerini sağlamlaştırmaktadır. Bu amaçla Türkiye’de devlet ve özel kuruluşlar tarafından birçok okul, bölüm ve kurs açılmaktadır. Buna bağlı olarak, Türkçe öğretimi adına hem farklı ülkelerden hem de Türkiye’den gelen faaliyetler artmaktadır. Son zamanlarda İngilizce ve Fransızca öğrenmek gibi yabancıların Türkçe öğrenmesi de giderek önem kazanmıştır. Yabancılar Türkçe öğretmek için günümüzde eğitim merkezleri açılmakta, araştırmalar yapılmakta, kitaplar hazırlanmakta, seminerler ve konferanslar düzenlenmektedir. Bu konuda yapılan çalışmaların hala yeterli olmadığı söylenebilir. Türkiye’nin dünya gündemindeki ağırlığı arttıkça Türkçe öğretimi faaliyetleri hız kazanırken, bu faaliyetlerin ağırlığının artması da gerekmektedir (Özdemir, Özdemir, Choban ve Uysal, 2019).

İkinci Dünya Savaşı’nın ardından Almanya, sanayi ve üretim alanlarında ciddi bir iş gücü açığı ile karşı karşıya kalmıştır. Bu açığı kapatmak amacıyla özellikle Türkiye başta olmak üzere birçok ülkeden işçi alımı gerçekleştirilmiştir. 1960’lı yıllarda

başlayan bu göç süreci, Almanya’daki Türk topluluğunun temellerini atmıştır. Türkiye’den göç eden bireyler, Almanya’daki yeni yaşamlarına uyum sağlamak için öncelikle Almanca öğrenmeye yönelmiş, ancak bu süreç beraberinde bazı zorlukları da getirmiştir. Kültürel farklılıklar ve dil bariyerleri, göçmen işçilerin sosyal hayatlarını olduğu kadar çalışma hayatlarını da doğrudan etkilemiştir (Şengül, 2018).

Günümüzde yabancı dil öğrenimi, tüm dünyada öğretim faaliyetleri arasında yerini sağlamlaştırmaktadır. Bu amaçla Türkiye’de devlet ve özel kuruluşlar tarafından birçok okul, bölüm ve kurs açılmaktadır. Buna bağlı olarak, Türkçe öğretimi adına hem farklı ülkelerden hem de Türkiye’den gelen faaliyetler artmaktadır. Günümüzde Almanya’da yaşayan Türk toplumu, üç farklı kuşaktan oluşmaktadır. Birinci kuşak, ilk göç edenler olup genellikle yaşlı ve emekli bireylerden meydana gelmektedir. İkinci kuşak, ilk göç edenlerin çocukları olup aktif iş ve eğitim hayatına sahiptir. Üçüncü kuşak ise ilk göç edenlerin torunlarından oluşmakta ve Almanya’da kalıcı vatandaşlık elde etmiş bulunmaktadır. Eğitim süreçlerinin büyük çoğunluğunu Almanya’da tamamlayan ikinci ve üçüncü kuşak bireylerin, konuşma ve yazı dillerinde Almanca

baskın hale gelmiştir. Ancak aile içi iletişimde Türkçe kullanılmaya devam edilmekte ve bu durum iki dilli bir yapıyı beraberinde getirmektedir.

Bu çalışmada, Almanca yazım kurallarının, Almanya'da yaşayan Türk kökenli öğrencilerin yazdıkları Türkçe metinlere etkisini araştırmak amaçlanmaktadır. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, göçmen bireylerin ana dillerini koruma süreçlerinde karşılaştıkları dilsel zorluklar üzerine pek çok araştırma yapılmış olduğu görülmektedir. Ancak Almanca yazım kurallarının, öğrencilerin Türkçe metin yazımına etkisini derinlemesine ele alan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda yapılan bu araştırma, hem Türk Dili açısından hem de Almanya'da yaşayan Türk kökenli bireylerin yazı dilindeki hatalarının azaltılması bakımından önemli bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Almanca ve Türkçe, dil ailesi ve yapısal özellikler açısından birbirinden oldukça farklı iki dildir. Almanca, Cermen dilleri ailesine mensup olup, eklemeli değil çekimli bir dil yapısına sahiptir. Türkçe ise sondan eklemeli bir dildir. Almanca dil yapısında kelimelerin büyük harfle başlaması, belirli kelime gruplarının bitişik yazılması veya kelime sıralamasındaki katı kurallar gibi özellikler bulunmaktadır. Bu kurallar, Almanya'da eğitim gören Türk kökenli öğrencilerin Türkçe yazım becerileri üzerinde doğrudan etkilere sahiptir. Bugün yabancılara Türkçe öğretimi konusunda uygulana gelen birçok metod vardır ve bunların içerisinde en doğrusuna ulaşmak büyük önem arz etmektedir (Özdemir, 2018, s. 13).

Öğrencilerin Almanca eğitim sisteminde yetişmesi, onların dil bilgisi kurallarını ve yazım sistemini büyük ölçüde Almanca dil yapısına göre şekillendirmelerine neden olmaktadır. Özellikle şu hatalar öne çıkmaktadır:

- Büyük Harf Kullanımı: Almancada isimlerin büyük harfle başlaması gerektiğinden, öğrenciler Türkçe metinlerinde de gereksiz büyük harf kullanımına yönelebilmektedir.
- Kelime Birleştirme Hataları: Almancada birleşik kelimeler oldukça yaygın olduğundan, öğrenciler Türkçede de birleşik kelimeler oluşturma eğilimi gösterebilmektedir.
- Cümle Yapısı ve Dilbilgisi Hataları: Almancadaki cümle sıralaması Türkçeden farklıdır. Örneğin, Almancada yardımcı fiillerin genellikle cümlenin sonunda yer alması, öğrencilerin Türkçe cümle yapısında benzer hatalar yapmasına yol açmaktadır.
- Almanca Kökenli Kelimelerin Kullanımı: Almanya'da yaşayan Türk öğrenciler, günlük hayatlarında Türkçe ve Almancayı iç içe kullanmaktadır. Bu durum, öğrencilerin yazılı metinlerinde Almanca kelimelere veya doğrudan Almanca dil yapısına yer vermelerine sebep olmaktadır.

Dil, bir toplumun kültürel yapısını yansıtan en önemli unsurlardan biridir. Göçmen topluluklar için dil, kimlik ve aidiyetin korunmasında temel bir rol oynar. Almanya'daki Türk toplumu, iki dilli ve iki kültürlü bir yaşam sürdürmektedir. Ancak, eğitim dili Almanca olduğundan, öğrenciler günlük hayatta yoğun bir şekilde

Almanca kullanmaktadır. Bu durum, zamanla Türkçeye olan hakimiyetlerinin zayıflamasına neden olabilmektedir.

Türkçenin korunması, özellikle üçüncü kuşakta daha kritik bir önem taşımaktadır. Çünkü üçüncü kuşak bireyler, Almanca eğitim almış, Almanca düşünmeye ve yazmaya daha yatkın hale gelmiştir. Bunun sonucunda, Türkçe yazılı iletişim becerilerinde gerileme görülmekte ve yazım hataları artmaktadır. Ana dilin korunması ve dilbilgisi hatalarının azaltılması için öğrencilerin Türkçe dilbilgisi eğitimi almaları büyük bir önem arz etmektedir. Dil kullanımı alanında ortaya çıkan problemlerin kaynakları farklılık arz edebilir. Bunlardan bir tanesi de kaygıdır. Genel olarak yapılan araştırmalar, kaygı düzeyi yüksek öğrencilerin ikinci dil öğreniminde daha düşük başarı seviyelerine sahip olduğunu göstermiştir (Karcı, Özdemir ve Balta, 2018). Bu sebeple bu çalışmada öğrencilerin hatalarına sebep olan unsurlardan bir tanesinin de öğrencilerdeki kaygı duygusu olma ihtimalini de düşündürmektedir.

2. Yöntem

Bu araştırma, Almanya'da doğmuş, aile içinde Türkçe konuşan ancak eğitimlerini Almanca sürdüren Türk kökenli bireylerin, Türkçe yazılı metin oluşturma sürecinde Almanca dil bilgisi kurallarından ne ölçüde etkilendiklerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, yazılı metinlerin sistematik şekilde incelenmesine ve belirli kalıpların, dil kullanımındaki hataların tespit edilmesine olanak tanımaktadır.

Araştırma kapsamında incelenen metinler, Almanya'nın Kuzey Ren-Vestfalya (NRW) eyaletinde yaşayan, 10-15 yaş aralığında ve Almanca eğitim alan Türk kökenli öğrenciler tarafından üretilmiştir. Seçilen yaş aralığı, bireylerin hem anadil edinim süreçlerinin hem de ikinci dil olarak Almancayı öğrenme aşamalarının devam ettiği kritik bir dönemdir.

Bu çalışma, durum çalışması (case study) deseninde yapılandırılmıştır. Durum çalışmaları, belirli bir fenomenin veya sürecin detaylı olarak incelenmesini sağlayan, bağlam içinde anlamlandırmayı amaçlayan araştırma desenlerindedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu bağlamda, araştırma sürecinde öğrencilerin oluşturduğu metinler hem bireysel hem de ortak dilsel eğilimler açısından ele alınarak incelenmiştir.

Durum çalışmaları, genellikle karma veri toplama yöntemleri ile desteklenir. Bu çalışmada, öğrencilerin yazdığı metinler, dilbilgisi kuralları ve yazım hataları açısından detaylı bir şekilde analiz edilerek, Almanca etkisinin belirgin olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın evrenini, Almanya'da yaşayan ve ana dili Türkçe olan bireylerin yazılı metinleri oluşturmaktadır. Özellikle göçmen kökenli bireylerin dil kullanımının, ana dillerinde nasıl farklılıklar gösterdiğini anlamak amacıyla örneklem grubu belirli bir yaş aralığında seçilmiştir.

Örneklem grubu, Almanya'nın NRW eyaletinde yaşayan, 10-15 yaş aralığında, Almanca eğitim almakta olan Türk kökenli öğrencilerin yazılı metinlerinden oluşmaktadır. Bu yaş grubunun

seçilme nedeni, çocukların hem ana dillerini hem de ikinci dillerini aktif olarak geliştirdiği bir dönemde olmalarıdır.

Örneklem seçimi amaçlı örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Amaçlı örnekleme, araştırmaya derinlemesine katkı sağlayacak bireylerin belirlenmesi açısından önemli bir yöntemdir (Büyüköztürk vd., 2012). Seçilen öğrencilerin hem ev ortamında Türkçe konuşuyor olmaları hem de eğitimlerini Almanca sürdürmeleri araştırmanın amacına uygun bir çerçeveye sunmaktadır.

Araştırmada kullanılan veri toplama yöntemi, içerik analizi çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Almanca eğitim alan öğrencilerden, belirlenen konular çerçevesinde Türkçe metinler yazmaları istenmiştir. Yazılan metinler, dil bilgisi kuralları, anlatım bozuklukları ve kelime kullanımı açısından değerlendirilmiştir.

Öğrencilere verilen yazım konuları şunları içermektedir:

- Aile ilişkileri ve kültürel bağlar,
- Günlük yaşam ve sosyal etkileşimler,
- Serbest tema: Kendi seçtikleri bir konu hakkında yazı yazmaları.

Metinlerin içerik analizi aşamasında, öğrencilerin yazılarında özneyüklem uyumu, fiil çekimleri, zamir kullanımı, cümle yapıları ve noktalama hataları detaylı olarak incelenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin Türkçeye Almancadan geçirdiği kalıplaşmış ifadeler, kelime yapıları ve cümle düzeni gibi unsurlar da analiz edilmiştir.

Araştırmada, öğrencilerin oluşturduğu metinlerin incelenmesi için doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, yazılı metinlerin belirli temalar çerçevesinde ele alınmasını sağlayan nitel bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Analiz sürecinde, öğrencilerin yaptığı hatalar aşağıdaki başlıklar altında değerlendirilmiştir: Dil bilgisi hataları: Özellikle fiil çekimleri ve zamir kullanımı.

Anlatım bozuklukları: Cümle yapısındaki bozukluklar ve Almancanın etkisiyle ortaya çıkan anlatım sorunları.

Noktalama ve yazım hataları: Noktalama işaretlerinin yanlış kullanımı ve kelime hataları. Kültürel ve dilsel etkileşim: Almancanın Türkçe üzerindeki yapısal etkileri.

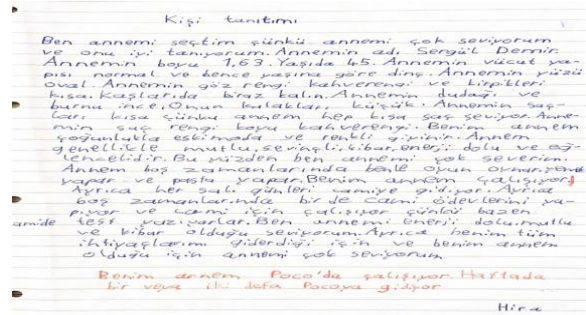
Araştırmada, 10-15 yaş grubundaki öğrencilerin dil kullanımları yaşlarına bağlı olarak incelenmiş ve daha erken yaşta Almanca öğrenen öğrencilerin daha az hata yaptığı, ancak ikinci dili daha geç öğrenenlerin daha fazla anlatım bozukluğu yaptığı gözlemlenmiştir.

Toplanan veriler 2024 Ocak-Eylül tarihleri arasında elde edilmiştir. Yazılı metinlerin analiz edilmesi sürecinde, dilbilimsel hatalar sistematik olarak sınıflandırılmış ve öğrencilerin ortak hata yapma eğilimleri belirlenmiştir.

Bu çalışma, Türk kökenli öğrencilerin ana dil ile ikinci dil arasındaki etkileşimini ve bu durumun dil bilgisi kurallarına etkisini anlamak açısından önemli bir katkı sağlamaktadır.

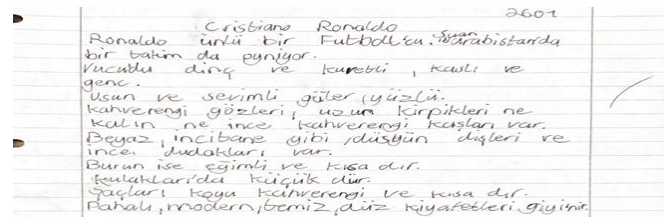
3. Bulgular ve Yorumlar

3.1 Metinlerdeki Dil Bilgisi Hataları ve Anlatım Bozuklukları

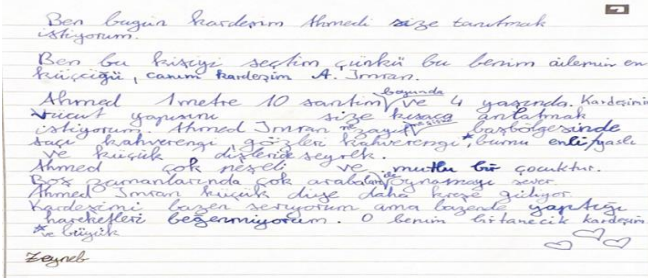
Şekil 1. Metin örneği 1

Yukarıda verilen şekilde, Hira isimli öğrenci annesinin tanıtımına yönelik yazmış olduğu metin gösterilmektedir. Almanca dilinde eğitim alan ve ikinci dil olarak Türkçe dil bilgisi eğitimi alan öğrencinin, yapısal olarak cümle sonlarında kullandığı kelimelerin fiil/fiilimsi olmadığı görülmektedir: Annemin adı, Sergül Demir(dir). Ayrıca bağlaç olan de ile dahi anlamındaki de'nin yazımı noktasında da hata yaptığı görülmektedir. Ayrıca Hira'nın bazı kelimeleri bitişik yazdığı da görülmektedir: "eskimoda". Metin içerisinde Hira isimli öğrencinin, "test yapılması" olayını test yazılması olarak ifade ettiği de görülmektedir.

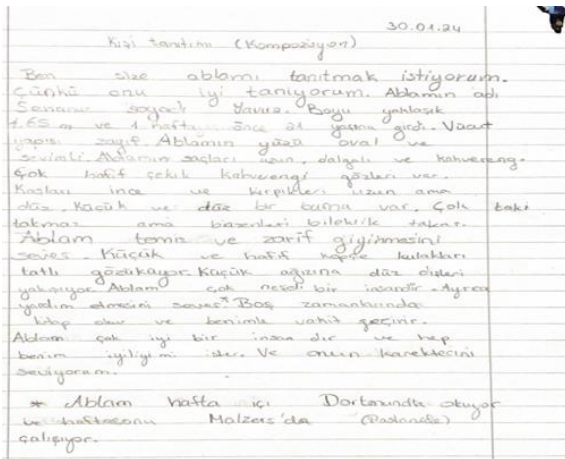
Şekil 2. Metin örneği 2

Yukarıda verilen örnekte öğrenci, Ronaldo için tanıtım yazısı yazmıştır. Metinde Fußball'cu kelimesinin yazım yanlışlığı göze çarpmaktadır. Bu durum öğrencilerde görülen kod değiştirmeye örnek de teşkil etmektedir. Yazdığı kelime İngilizce kaynaklı yapılmıştır. Bu durum olumsuz aktarma ile de açıklanabilir. Önceki öğrenilen bilginin yeni öğrenme sürecinde sorun yaşamaya sebebiyet vermesi şeklinde özetlenebilir. Ayrıca diğer öğrencilerdeki gibi cümlenin yüklem olmadan tamamlandığı görülmektedir. Metinde göze çarpan bir diğer husus ise son cümlede öğrencinin fazladan yönelme eki kullanması ve bunun sonucunda yüklem ile uyumsuzluğu da yapılan yanlışlar arasındadır (Morgan, 2009).

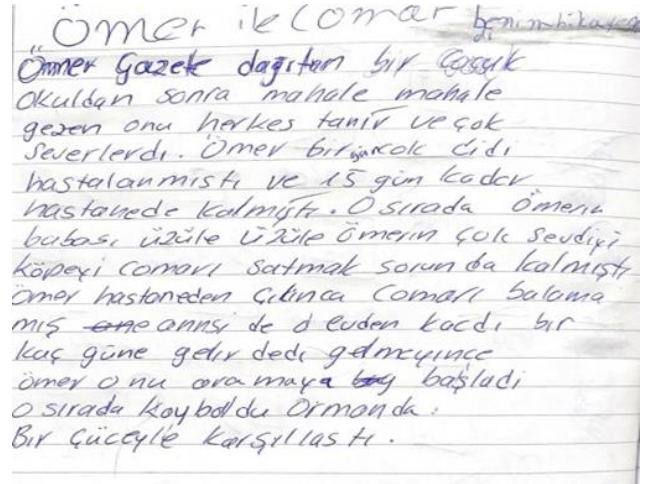
Şekil 3. Metin örneği 3

Zeynep isimli öğrencinin yazmış olduğu metinde, aile üyelerinden en küçük olan Ahmet'i tanıttığı görülmektedir. Ayrıca Zeynep'in cümle yapılarında fiilleri daha az kullandığı fakat fiilimsileri hiç kullanmadığı bu yüzden de cümlelerde düşüklüğün olduğu görülmektedir. Bu metinde dil bilgisi hatalarına bağlı anlatım bozuklukları daha yoğun olmakla birlikte özel ismi Büyük yazar Zeynep'in isimden sonra gelen 'i' ekini kesme işareti ile ayırmayarak noktalama işaretlerine dair yanlışlıklar yaptığı da görülmektedir (Üstün, 2011).

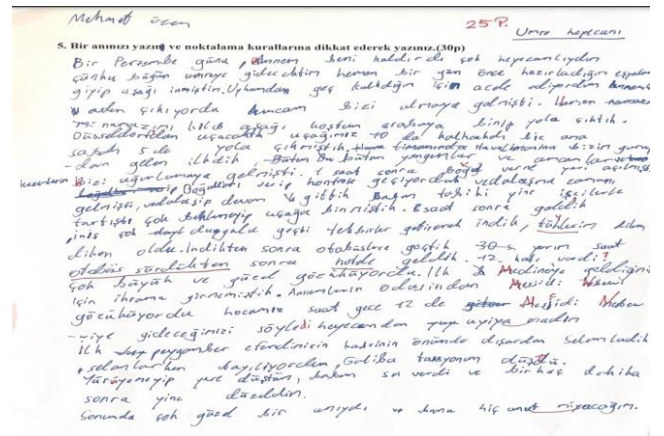
Şekil 4. Metin örneği 4

Yukarıda oluşturulmuş olan metin ise diğer metinlere göre daha az yazım yanlış içerir. Fakat bu metinde de önceki metinlerde olduğu gibi cümlelerin yapılarında yüklem olmadığı görülmektedir. Cümle yapısında yüklem yer almaması ya da özne- yüklem uyumunun olmaması anlatım bozukluğu yaratmaktadır (İmer, Kocaman ve Özsoy, 2011).

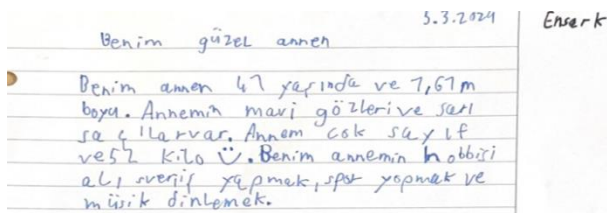
Şekil 5. Metin örneği 5

Ömer hakkında hikâye yazması istenen ilköğretim seviyesindeki bir bireyin metninde özne yüklem uyumsuzluğu olduğu görülmektedir: özellikle I ve İ harfinde ayırım yapamadığı ve bununda bu harfin Türkçeye özgü bir harf olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu durum Ç ve C harfleri için de geçerlidir. Bununla birlikte metinde Ömer'e eklenen eklerin kesme işareti ile ayrıldığı ve bu bağlamda az da olsa noktalama hatalarının da bulunduğu görülmektedir.

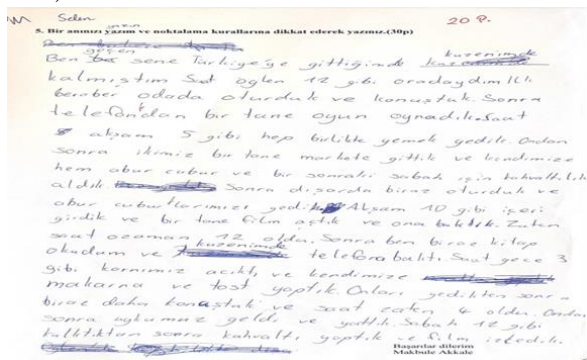
Şekil 6. Metin örneği 6

Yukarıda verilen görselde yer alan metin öğrencinin Türkçe dersine yönelik girmiş olduğu sınavda yazmış olduğu metni içermektedir. Öğrencinin özellikle özel isimlerin yazılışı konusunda hatalarının olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrenci özne yüklem uyumsuzluğu ve mantık hatası da yapmaktadır. "Namazını kılıp aşağı koştum arabaya binip yola çıktık." Cümlesinde özne yüklem uyumsuzluğu göze çarpmaktadır. İlk cümlede virgülden sonraki kelime büyük harfle başlamaması gerekmekte ancak özel isim gibi algılanmış. Medine, Mescidi Aksa gibi özel isimlerin de küçük harfle yazıldığı görülmektedir.

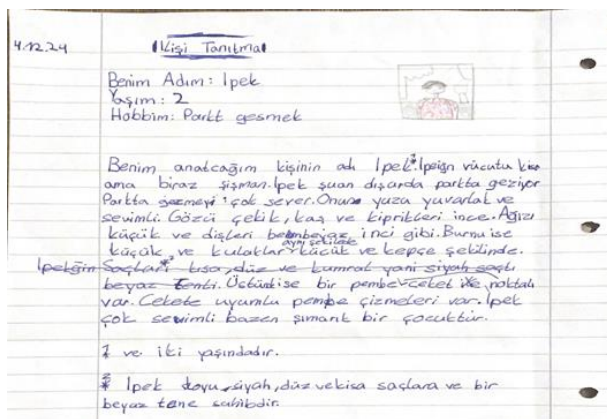
Şekil 7. Metin örneği 7

Yukarıda aktarılan görseldeki metinde ise öğrenci yüklem fiilimsi eki getirmemiştir. Bu yazdığı tüm cümlelerde görülmektedir. Örnek olarak; spor yapmak ve müzik dinlemek kısmındaki kelime sonunda "-tır/tir" fiilimsi eki getirilmelidir. İlk cümlede ise doğru yazımı "Annemin yaşı 42'dir ve boyu 1.61 cm'dir." şeklinde olmalıdır. Aynı metinde, öğrencinin kelimeleri birleşik yazdığı görülmektedir. Bu durumun anlam karmaşası oluşturduğu ve kelime yazımlarının tam anlaşılmasına neden olmaktadır. Ayrıca öğrenci zaman ve ek fiil gibi dil yapısını oluşturan unsurları görmezden gelmektedir. Öğrencinin yapmış olduğu bu hataların, özellikle Almanca gramer yapısında bulunan artikellerden kaynaklanan biçimsel hatalar olduğu görülmektedir (İmer vd., 2011).

Şekil 8. Metin örneği 8

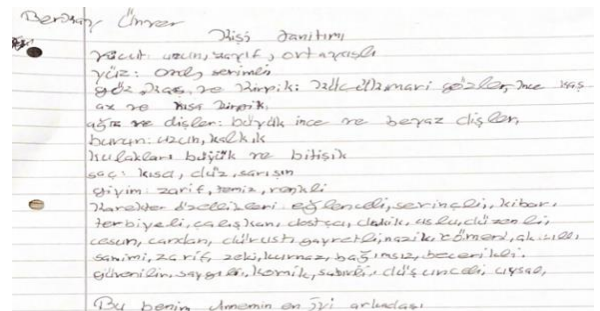
Yukarıda verilmekte olan sınav kâğıdı örneğinde de diğer önceki inceleme metinlerinde olduğu gibi birçok metinde olan yazım hatalarının bulunduğu görülmektedir. Sınav değerlendirmesinde yanlış yazılı olan kelimeler çizilerek doğrusu yazılmıştır. Ayrıca öğrencinin özellikle zamanlar konusunda kendisini ifade ederken sorun dilsel ifade sorunu yaşadığını göstermektedir.

Şekil 9. Metin örneği 9

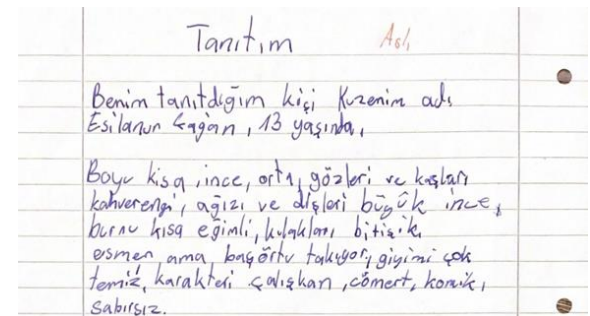
Yukarıdaki kişi tanıtımı metninde yer alan dil bilgisi ve anlatım bozuklukları ise; Türkçeye uygun şekilde çeviri yapılamayan kelimeler, kelimelere gelen ekler dolayısıyla ünlü düşmesinin uygulanmamış olması gibi açıklanabilir. "Ağız" kelimesinde ünlü düşmesi doğru şekilde yazılmamıştır. Yine diğer metinlerde olduğu gibi bazı kelimelerin çevirisi noktasında Almanca ya da İngilizcenin etkisinde kalma durumu yer almaktadır. "Hobbim" kelimesinde de buna rastlanmıştır.

3.2 Noktalama ve Yazım Hataları

Şekil 10. Metin örneği 10

Berkay isimli öğrencinin kişi tanıtımını, cümleler ile değil daha çok tanımlama ile yaptığı ve metinde yüklem bulunmadığı görülmektedir. Ayrıca Berkay'ın tanıtımı yaparken; küçük, büyük ince ve beyaz, şeklinde yazması virgül koymadığını göstermektedir bu durum öğrencinin dil yapısında noktalama işaretlerine hakim olmadığını diğer kullanımlarının savrak olduğunu göstermektedir.

Şekil 11. Metin örneği 11

Aslı isimli öğrencinin yazmış olduğu metinde Kuzenim ifadesindeki kuzenim kelimesinin Almancadaki kurallara göre tüm isimlerin büyük yazılmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu metinde yer alan yazıda noktalama işareti olarak kullanılan virgüllerin eksik ve fazla olduğu noktalar bulunmaktadır. Bunun yanı sıra cümlelerin anlam olarak düşük ve yüklem kullanılmadan kurulduğu görülmektedir (Bahadır, 2005).

Ayıkların kır yemeği
 Kışın sonlarına gelindiğinde, dağlarda hala
 karlarda kaplı olan bir yerde, sıcak bir aya
 ailesinin yaşadığı bir in vardı. Anne ve
 baba ayılar, kadın kan verendi; küçükken ye
 ve sevimli yavrukuyla, birlikte uzun
 bir kış boyunca bu inin içinde uyudular.
 Ancak kışın uzunluğu ve yiyecek bulma
 zorluğu, gile üye leğini siktirici soktu.
 Sonunda, baharın gelmesiyle güne ayı,
 yavruklarını yiyecek bulmayı öğretmek için ike
 kee bir gezintiye çıkardı. Yavruklar anne ayile
 resitli macevalam atıldılar. Ancak
 sonbaharda birlikte hava soğdu ve ayıklar bu
 uykuşunu yaptı.

Şekil 12. Metin örneği 12

Yukarıdaki metinde yapısal olarak anlatım bozukluğu bulunmamaktadır fakat, cümleye başlarken büyük harf yerine küçük harf kullanılmıştır. Ayrıca noktalama işaretlerinin eksikliği anlam karmaşasına da neden olmaktadır.

Zümra
 Çukurdaki Tavşancık
 Adı Tontış'ti. Tontış küçükçuk, alacak
 bir şeydi. Tüyleri uzun kırmızı ve çok
 parlaktı. Yeşil otların arasında duruyordu.
 Güneş yavaş yavaş yükseliyor, haya
 ısınıyordu. Bir sığırcıya inek Annenin
 ayaklarının dibine geldi. O, siyah beyaz
 koca kafalı bir inekti. Tontış yanında
 yaklaşınca korktu. İci hiç rahat
 değildi. Sonunda derenin kenarında,
 dinlenebileceği bir gölgelik buldu.
 Tarladaki çukurların içinden yürümek
 istiyordu. Ne yazık ki, Atmaca kardeş
 onu görmüştü.

Şekil 13. Metin örneği 13

Yukarıda verilen Zümra isimli öğrencinin metninde; İnek Annenin ifadesi geçmektedir. Bu noktada eğer ineğin ismi anne ise kesme işareti kullanılması değilse küçük harfle (annenin) yazılması gerekmektedir. Bununla birlikte özel harfler, ç, ş, i gibi, Almancada olmayıp Türkçede olması bazı kelimelerin yazımında bu harfler yerine c, s, ı gibi harflerin kullanılmasına yol açmıştır.

Zümra
 Ömer'le Çomar
 Ömer fakir bir ailenin tek
 çocuğuydu. Okula gider ve
 öğlenden sonra gazete satardı.
 Ömer her gün aynı saatte sesini
 uzaktan duyanlar pencereleri
 açar ve Ömer'den günlük
 gazetelerini alırlar. Kazandığı
 parayı annesi Gülsen Kadına
 verir. İsten denince Ömer ona ilk
 karşılayan Çomar'dır. Yemeklerden
 sonra Çomar, evin küçük bahçesinde
 kıvrılır. Cüce o kadar candan
 konuşur ki Ömer'e güven geldi.
 Ömer ile Çomar o günden sonra
 birbirlerini daha çok sevdi.

Şekil 14. Metin örneği 14

Yukarıda verilen görseldeki metin anlamsal olarak bir tutarlılığı olmakla birlikte diğer metinler göz önüne alındığında daha az anlatım bozukluğu yapıldığı, fiilimsiler kullanılarak yüklem daha anlamlı hale getirildiği ve özne yüklem uyumunun sağlandığı görülmektedir. Ancak Gülsen Kadın ifadesinde yer alan Kadın'ın kesme işareti kullanılarak ayrılan yönelme eki -a'nın ayrı yazılması ile ek fiil ve geçmiş zaman eki olan eklerin fiilimsi olarak ayrı kesme işareti ile ayrılması bu metinde yer alan noktalama işaretleri hatalarına örnek teşkil etmektedir.

21.03.24
 Boş zamanlarımda neler yaparım?
 Boş zamanlarımda çok farklı bir şey yapmıyorum. Yani özel
 hobilerim yok. Bazen camim gösteren çok sitede olduğu zaman
 birşey değiştiririm. Bada arkadaşlarımla telefonumdan mesaj atıyorum
 benümle dışarı çıkmak istiyorum diye. En çok ama telefon bağı-
 rıyorum. O yüzden zaten telefonda geçirdiğim saat her gün
 dört saat geçiyor. Boş zamanlarımda hiç televizyon izlemek
 gibi bir huyum yoktu. Tabii ailemde çok yavaş oluyorum ve
 sadece işleri yapıyorum. Ayrıca benümle genceci de çok
 sevdim. Bazen boş boş bir saat ipis yapıyorum.

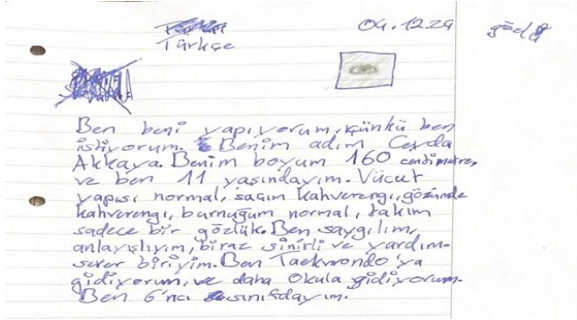
Şekil 15. Metin örneği 15

Yukarıda verilmekte olan metinde ise öğrencinin boş zaman aktivitesini aktardığı görülmektedir. Öğrencinin yazmış olduğu metinde anlam bütünlüğü bulunmaktadır. Öğrencinin en çok kelime yazım hataları yaptığı ve dahi anlamındaki -de -da eklerini birleşik yazdığı görülmektedir. Bu durumun temel nedeni olarak Almancanın bükümlü bir yapıda olması yatmaktadır. Ayrıca öğrenci bazı kelimelerin (yemek) baş harfini büyük yazmıştır. Bunun sebebi Almancada tüm isimlerin büyük harfle başlamasının yattığı düşünülmektedir. Türkçede ise sadece özel isimler büyük harfle başlamaktadır.

5.12.2024
 Ben kendimi tanıtmak istiyorum
 Adı: Defne
 Soyadı: Dönel
 Boyu: 140 cm
 Yaş: 11
 Vücut: kısa, zayıf, geniş
 Yüz: oval, sevimli
 Göz, kış ve kirpikler: küçük, kahverengi,
 normal
 burun: kısa
 kulaklar: küçük, kepece
 saç: uzun, kıvrık, uykuyucu, kahverengi
 giyim: modern, zarif, tencis, düz,
 renkli ve çiçekli
 Karakter özellikleri: eğlenceli, sevinçli,
 kiburlerbiyeli, şalısız, dostları, uslu,
 delik, sessiz, düzenli, cesur, candan, dürüst,
 cömert, akıllı, samimi, zark, zeki.
 Hoby: hoşmak, çizmek, dinlemek, oynamak, yürümek.
 Okul
 Okulu
 boş zamanında oyunlar ve yarışmalar
 ben yarışmalarla hoşlanırım

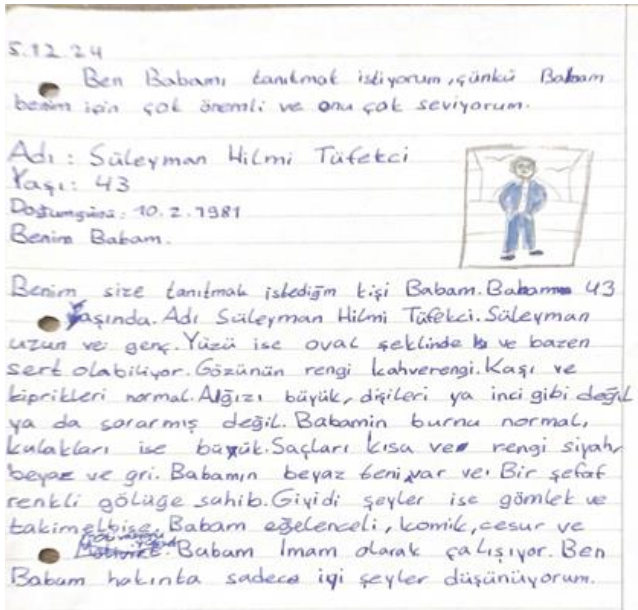
Şekil 16. Metin örneği 16

Yukarıdaki metinde gözlemlendiği üzere cümle başlarındaki kelimelerin büyük harfle başlamaması sıkça yapılan hatalardan birisidir. Açıkladığı kısımlardan birisi olan hobilerin sıralandığı yerde hobi yerine “hobby” şeklinde yazmış olması da olumsuz aktarım şeklinde açıklanabilmektedir. Örnek metinde en çok bulunan hata ise kelimelerin büyük harfle başlatılmaması olarak gözlemlenmiştir.

Şekil 17. Metin örneği 17

Bu örnekte ise noktalama hataları göze çarpmaktadır. Ve bağlacından önce konulan virgül hatalıdır. Boyunu açıkladıktan sonra “cantimetre” şeklinde belirtmesi de belirgin bir yazım hatasıdır. Diğer metinlerde de karşılaşılan “-de/-da” eki bu metinde de hatalı yazılmıştır. Örneğin “gözümde” kelimesinde -de eki ayrı yazılmıştır.

Şekil 18. Metin örneği 18

Bu metindeki öğrencinin yazmış olduğu metinde dil bilgisi hatalarına çok fazla rastlanmamakta ancak noktalama işaretleri ve bazı yazım hataları yer almaktadır. Ünlü düşmesi kuralının “ağız” kelimesinde yine yer almadığı görülmektedir. “Dişileri” yazdığı kısımda yine bir yazım hatası bulunmaktadır. “Giyidi” kelimesi yazım yanlışlığı içermekte ve iki dilli bir öğrencinin yazım kuralları noktasında karşılaştığı zorluklardan biridir.

Yukarıda yer alan örnek metinler incelendiğinde, öğrencilerin özellikle şu hususlarda yazım ve imla yanlışlığı yaptıkları görülmektedir:

- Cümle yapısı oluşturma (Fiil yapım eki kullanmama)
- Cümlede yüklem eksikliği
- Cümle içerisinde özne yüklem uyumsuzluğu
- Zaman eklerinin yanlış kullanılması
- Kelime yazımı yanlışları
- İyelik ve ilgi ekleri yazımlarının yanlışlığı
- Özel isim – tür isim ayrımını Almanca kurallara göre yapmaları
- Soru cümlelerini Almanca kurallara göre oluşturmaları
- Noktalama işaretlerini uygun kullanamamaları

Yukarıda ifade edilen yazım ve noktalama hataları metinlerin hem biçimsel hem de anlamsal açıdan ifade edilenin anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Metinler ilköğretim seviyesindeki öğrenciler tarafından oluşturuldukları da göz önüne alındığında, oldukça sık ve karmaşık görülmektedir. Bu durum bireylerin ana dili olan Türkçede kendilerini tam olarak ifade edemediklerini göstermektedir. Bu bağlamda öğrencilerin ifade yeteneğinin ana dilinde yazma düzeyinde geliştirilmesi ve ana dili kurallarına uygun ifadeler kullanabilmesi oldukça önemlidir. Çünkü bireylerin bilişsel düzeydeki imgelerini kelimeler aracılığı ile yazıya çevirmesi ana dilini kullandığında daha mümkün olarak görülmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

4.1 Sonuç

Çalışmanın asıl konusu olan Almanca yazım kurallarının Türk kökenli öğrencilerin yazdıkları Türkçe metinlere etkisine yönelik yapılan alan yazın taraması ile oluşturulan kavramsal çerçeve, başta çok dilliliğin ve morfolojinin önemi olmak üzere birçok noktaya değinmektedir. Dil ve kültür ilişkisine de değinmekte olan bu çalışmada Almanya’da yaşayan Türk uyruklu vatandaşların ana dili olan Türkçede yazdıkları metinlerin yapısal ve anlamsal bütünlükleri incelenmiştir.

Bu çalışma kapsamında öğrencilerin yazılı metinlerinde tespit edilen dil bilgisi hataları ve anlatım bozuklukları ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Özellikle iki dilli öğrencilerin yazılarında rastlanan ortak sorunlar ele alınarak, bu sorunların kaynağını açığa çıkarmaya yönelik analizler yapılmıştır.

Öğrencilerin yazılarında en yaygın olarak görülen sorunlardan biri, cümle sonlarında fiil veya fiilimsi kullanılmamalarıdır. Bu durum, cümle yapısında düşüklüğe ve anlam kaymalarına neden olmuştur. Yapılan analizler sonucunda, yüklem eksikliği nedeniyle bazı metinlerde anlatım bozukluklarının meydana geldiği görülmüştür. Öğrencilerin bu hataları yapmalarının temelinde, dil bilgisi kurallarını yeterince öğrenememiş olmalarının yatabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte, özellikle iki dilli öğrencilerde, ana dil ile ikinci dil arasındaki farklılıkların yeterince kavranamaması bu sorunun kaynağı olarak değerlendirilmiştir.

Bir başka dikkat çeken sorun, özne ile yüklem arasındaki uyumun sağlanamamasıdır. Özne-yüklem uyumu, cümlelerin doğru ve akıcı bir şekilde anlaşılabilmesi için kritik bir öneme sahiptir. Ancak analiz edilen metinlerde, bu kurala uyulmadığı ve sözdizimsel bozukluklara yol açıldığı görülmüştür. Özellikle iki dilli öğrencilerde, farklı dillerin dil bilgisi kurallarının birbirine karışması sonucu özne-yüklem uyumsuzluklarının daha sık görüldüğü belirlenmiştir.

Kelime yazımı konusunda da çok sayıda hata tespit edilmiştir. Özellikle Almanca'nın etkisiyle öğrencilerin büyük harf kullanımı konusunda hata yaptıkları ve bazı kelimeleri bitişik yazdıkları görülmüştür. Almanca dilinde bütün isimlerin büyük harfle başlaması, öğrencilerin Türkçe yazım kurallarını yanlış uygulamalarına yol açmıştır. Aynı zamanda, kelimelerin Almanca veya Türkçede farklı şekillerde yazılması nedeniyle yanlış kullanımların arttığı tespit edilmiştir.

Zaman ekleri ve ek fiillerin yanlış ya da eksik kullanımı, metinlerdeki anlam bütünlüğünü olumsuz etkilemiştir. Öğrencilerin bu tür hataları sıklıkla yapmaları, zaman kiplerini ve ek fiilleri doğru öğrenemediklerini göstermektedir. Zaman eklerinin yanlış kullanımı, cümlelerin zaman uyumunun bozulmasına neden olarak anlam karışıklıklarına yol açmıştır.

Noktalama işaretlerinin eksik veya yanlış kullanılması, metinlerin anlamını zedeleyen bir başka önemli sorundur. Özellikle virgül ve kesme işareti gibi temel kuralların ihmal edildiği görülmüştür. Noktalama hataları, cümlelerin anlamının değişmesine ve okuma güçlüğüne neden olmuştur.

İyelik eklerinin yanlış kullanımı da dikkat çekici bir diğer sorundur. Ünlü düşmesi kuralının uygulanmaması gibi durumlar, dil bilgisi kurallarına yeterince hakim olunmadığını göstermektedir.

Kod değiştirme ve olumsuz aktarma gibi sorunlar, iki dilli öğrencilerin dil öğrenim sürecinde sıkça karşılaştığı zorluklardan biridir. Almanca'nın veya İngilizce'nin etkisiyle yapılan yazım hataları, bu durumun örneklerindedir.

Özel isimlerin yazımı konusunda da öğrenciler arasında yaygın hatalar görülmüştür. Özel isimleri küçük harfle yazmak ya da eklerle birlikte ayırmadan kullanmak gibi sorunlar, yine dil bilgisi kurallarının yeterince öğrenilmediğini göstermektedir.

Genel olarak, ilkökul ve ortaokul düzeyindeki öğrencilerin ana dilini yazılı ifadelerde etkili bir şekilde kullanamadıkları görülmektedir. Özellikle Almanca dil yapısının etkisi altında yazım hataları, noktalama hataları ve anlatım bozuklukları dikkat çekmektedir.

4.2 Öneriler

Almanca yazım kurallarının Türk kökenli öğrencilerin yazdıkları Türkçe metinlere etkisi üzerine gerçekleştirilen çalışmanın sonucu olarak geniş bir coğrafyaya yayılmış olan Türk milletinin ana dili olan Türkçenin dil bilgisi kuralları ve dil yapısının inceliklerinin öğretilmesi gerekli görülmektedir. Kültürün ve asimile olmamanın temel unsuru olarak görülen dilin, nüfus olarak büyük olarak nitelendirilebilecek olan Almanya'daki Türklerin, metin oluşturma

konusunda özellikle Almanca dilinin kurallarına göre metin oluşturdıkları ve bunun da Türkçe dil bilgisi ile çeliştiği görülmektedir. Böyle büyük bir nüfusun asimile olmasının engellenmesi, Türk kültürünün başta Avrupa olmak üzere tüm dünyada sahip çıkılması ancak Türk dilinin yaşatılması ile mümkün olacaktır. Bu bağlamda bu çalışma ile Almanya özelinde tüm Türk uyruklu bireylere, Türk dilinin inceliklerinin öğretilmesi oldukça önemlidir.

Gerçekleştirilen alan yazın taraması, ana dili ve kültür ilişkisini, ana dilin bireyin kendini ifade etmedeki önemini, iletişim süreçlerinde kurallara uyulması gerekliliğinin önemi görülmektedir.

Ana dilde iletişim kurma ve yazma oldukça önemlidir. Bir dilin doğru anlaşılabilmesi ve iletişim süreçlerinde yanlış anlaşılmaların önüne geçilmesi dil bilgisi kuralları aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bu doğrultuda Almanya'da yaşayan Türk kökenli öğrencilere yönelik şu uygulamalara ağırlık verilebilir:

- Öğrencilerin düzenli olarak ana dili kurallarına uygun yazma alıştırmaları yapmaları teşvik edilmelidir. Yazılı metinler öğretmenler tarafından ayrıntılı bir şekilde incelenmeli ve öğrencilere bireysel geri bildirim verilmelidir. Öğrencilerin yaptıkları dil bilgisi ve anlatım hatalarını fark etmeleri için detaylı hata analizleri yapılmalıdır. Geri bildirim süreci düzenli olmalı ve hataların nedenleri öğrencilere açıklanarak düzeltilmesi sağlanmalıdır.
- İki dilli öğrenciler için özel olarak tasarlanmış dil eğitimi programları uygulanmalıdır. Bu programlar, özellikle yazma, okuma ve dil bilgisi becerilerini geliştirmeye odaklanmalıdır. Ana dili eğitimi, ikinci dil öğretimi ile paralel şekilde yürütülmeli ve her iki dili destekleyici etkinlikler düzenlenmelidir.
- Öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini geliştirmek için yaratıcı yazma çalışmaları teşvik edilmelidir.
- Öğrencilere, ana dili ve ikinci dilin karşılaştırmalı, ana dilleri olan Türkçe ile ikinci dilleri olan Almanca arasındaki yapısal farklılıklar ayrıntılı bir şekilde öğretilmelidir. Özellikle özne-yüklem uyumu, kelime sırası, büyük harf kullanımı gibi konulara dikkat çekilmelidir. Almanca'nın etkisiyle yapılan yazım ve dil bilgisi hatalarının önüne geçmek için bilinçli farkındalık çalışmaları yürütülmelidir.
- Yazım kurallarına yönelik eğitimler verilmelidir. Noktalama işaretlerinin doğru kullanımı konusunda öğrencilere özel eğitimler verilmelidir. Türkçede büyük harf kullanım kuralları ayrıntılı olarak öğretilmeli ve Almanca'nın etkisiyle yapılan hatalar düzeltilmelidir. Eklerin yazımı, iyelik eklerinin doğru kullanımı gibi konularda öğrenciler bilinçlendirilmelidir.
- Dil bilgisi ve yazım hatalarını tespit etmeye yönelik dijital araçlar ve yazılımlar kullanılabilir. Öğrencilerin anında geri bildirim alabileceği dijital platformlar geliştirilmeli ve aktif kullanımı sağlanmalıdır. Online yazım denetleyicileri ve dil bilgisi kontrol sistemleri

derslerde destekleyici bir araç olarak kullanılabilir.

- Almanya’da yaşayan Türk kökenli öğrencilerin, ana dillerini kaybetmemeleri ve Türk kültürünü yaşatabilmeleri için dil eğitimi desteklenmelidir. Türkçenin sadece bir ders olarak değil, kimlik ve kültürün bir parçası olarak benimsenmesi teşvik edilmelidir. Öğrencilere, ana dilin bireyin kendini ifade etmede ve kültürel kimliğini korumada önemli bir unsur olduğu öğretilmelidir.
- Türk kökenli öğrencilerin ana dili olan Türkçeye eğitim müfredatında daha geniş yer verilmelidir. Türkçe dersleri, sadece konuşma becerilerine değil, dil bilgisi ve yazma becerilerine de ağırlık verecek şekilde düzenlenmelidir. Türkçe eğitim programları, Almanca eğitim sistemiyle entegre bir şekilde yürütülmelidir.
- Öğrencilerin ana dilde kendilerini rahatça ifade edebilecekleri yazılar yazmaları teşvik edilmelidir. Günlük tutma, hikâye yazma, deneme yazma gibi pratikler desteklenerek yazılı anlatım becerileri geliştirilebilir. Özel isimlerin doğru yazımı, eklerin ayrımı gibi konuların öğretimi pekiştirilmelidir.
- Ebeveynler ve öğretmenler, öğrencilerin yazılı ifadelerinde yaptıkları hataları fark etmelerine ve düzeltmelerine yardımcı olmalıdır. Aile içinde Türkçe kullanımına teşvik edilerek öğrencilerin ana dil becerileri desteklenmelidir. Öğrencilerin hem okulda hem de evde ana dilini aktif olarak kullanabilecekleri ortamlar oluşturulmalıdır.
- Türkçe okuma saatleri, yazma atölyeleri gibi etkinlikler düzenlenerek dil becerilerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. Öğrencilerin kendi yazdıkları metinleri sesli okumaları ve yazılı anlatımlarını sözlü anlatımla desteklemeleri teşvik edilmelidir. Öğrencilerin ana dilde yazdıkları metinleri paylaşabilecekleri dergiler, bloglar

ve platformlar oluşturulmalıdır

Kaynaklar

1. Bahadır, H. (2005). *Roman hikâye ve günlük gazetelerdeki anlatım bozuklukları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
2. Büyüköztürk, Ş. vd. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
3. İmer, K., Kocaman, A., & Özsoy, S. (2011). *Dilbilim sözlüğü*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
4. Karıcı, D., Özdemir, C., Balta, N. (2018). In-Class and Out-Of-Class Anxiety in Speaking Turkish As A Second Language. *Problems of Education in the 21st Century*, 76(6), 816 - 833
5. Morgan, C. (2006). *Psikolojiye Giriş*. Eğitim Kitabevi.
6. Özdemir, C. (2018). Günümüzde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Durumu, *Alatoo Academic Studies*. 18(1), 11-19
7. Özdemir, C., Özdemir, E. D., Choban, U., Uysal, S. (2019). Determination of Problems in the Basic Language Skills of University Students learning Turkish in Kazakhstan. *The European Educational Researcher*, 2(1), 17-33, Doi: 10.31757/euer.212
8. Şengül, F. (2018). "İstanbul’da İkamet Eden Vasıfsız Göçmen İşçilerin İstihdam Durumu ve Sosyal Entegrasyonu." *Toplum Bilimleri Dergisi*.
9. Üstün, M. (2011). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılarında görülen anlatım bozukluklarının incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
10. Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.